

Vec C-47/21

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

28. január 2021

Vnútroštátny súd:

Landgericht Ravensburg

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

8. január 2021

Žalobcovia:

F. F.

B. A.

Žalované:

C. Bank AG

Bank D. K. AG

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Zmluva o spotrebiteľskom úvere – Povinné informácie – Smernica 2008/48/ES – Právo na odstúpenie od zmluvy – Zánik práva na odstúpenie od zmluvy – Zneužívajúce uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy – Povinnosť spotrebiteľa poskytnúť plnenie vopred v prípade vrátenia prijatých plnení po odstúpení od zmluvy – Oprávnenie samosudcu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad práva Únie, článok 267 ZFEÚ

Prejudiciálne otázky

1. O fikcii zákonitosti podľa článku 247 § 6 ods. 2 tretej vety, § 12 ods. 1 tretej vety EGBGB
 - a) Sú článok 247 § 6 ods. 2 tretia veta a článok 247 § 12 ods. 1 tretia veta EGBGB, pokiaľ konštatujú, že zmluvné ustanovenia odporujúce ustanoveniam článku 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES vyhovujú požiadavkám článku 247 § 6 ods. 2 prvej a druhej vety EGBGB a požiadavkám stanoveným v článku 247 § 12 ods. 1 druhej vete bode 2 písm. b) EGBGB, v rozpore s článkom 10 ods. 2 písm. p) a článkom 14 ods. 1 smernice 2008/48/ES?

Ak áno:

- b) Vyplýva z práva Únie, najmä z článku 10 ods. 2 písm. p) a článku 14 ods. 1 smernice 2008/48/ES, že článok 247 § 6 ods. 2 tretia veta a článok 247 § 12 ods. 1 tretia veta EGBGB sa neuplatnia, pokiaľ konštatujú, že zmluvné ustanovenia odporujúce ustanoveniam článku 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES vyhovujú požiadavkám článku 247 § 6 ods. 2 prvej a druhej vety EGBGB a požiadavkám stanoveným v článku 247 § 12 ods. 1 druhej vete bode 2 písm. b) EGBGB?

Bez ohľadu na to, aká je odpoveď na otázky 1. a) a b):

2. O povinných informáciách podľa článku 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES
 - a) Má sa článok 10 ods. 2 písm. p) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že výška úroku za deň, ktorá sa má uviesť v zmluve o úvere, musí matematicky vyplývať zo zmluvnej úrokovej sadzby úveru uvedenej v zmluve?

- b) O článku 10 ods. 2 písm. r) smernice 2008/48/ES:
- aa) Má sa toto ustanovenie vykladať v tom zmysle, že informácie o kompenzácii za predčasné splatenie v prípade predčasného splatenia úveru uvedené v zmluve o úvere musia byť také presné, aby spotrebiteľ mohol aspoň približne vypočítať výšku pripadajúcej kompenzácie?

(v prípade kladnej odpovede na vyššie uvedenú otázku)

- bb) Bránia článok 10 ods. 2 písm. r) a článok 14 ods. 1 druhá veta smernice 2008/48/ES vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v prípade neúplných informácií v zmysle článku 10 ods. 2 písm. r) smernice 2008/48/ES lehota na odstúpenie od zmluvy predsa začína plynúť uzavretím zmluvy a zaniká len právo veriteľa na kompenzáciu za predčasné splatenie úveru?
- c) Má sa článok 10 ods. 2 písm. l) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že sa má v absolútnej hodnote uviesť úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb platná v čase uzavretia zmluvy o úvere, resp. sa má v absolútnej hodnote uviesť aspoň referenčná úroková sadzba [v tomto prípade základná úroková sadzba podľa § 247 Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB)], z ktorej sa zvýšením (v tomto prípade o päť percentuálnych bodov podľa § 288 ods. 1 druhej vety BGB) vypočíta platná úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb, a musí byť spotrebiteľ informovaný o referenčnej úrokovej sadzbe (základnej úrokovej sadzbe) a jej premenlivosti?
- d) Má sa článok 10 ods. 2 písm. t) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že v texte zmluvy o úvere musia byť uvedené podstatné formálne náležitosti pre prístup k sťažnosti a/alebo prostriedku nápravy v rámci mimosúdneho mechanizmu vybavovania sťažností a/alebo zaistenia nápravy?

Ak je aspoň jedna z odpovedí na vyššie uvedené otázky 2. a) až d) kladná:

- e) Má sa článok 14 ods. 1 druhá veta písm. b) smernice 2008/48/ES vykladať v tom zmysle, že lehota na odstúpenie od zmluvy začína plynúť len vtedy, ak informácie podľa článku 10 ods. 2 smernice 2008/48/ES boli poskytnuté úplne a správne?

Ak nie:

- f) Aké sú smerodajné kritériá pre začatie plynutia lehoty na odstúpenie zmluvy napriek neúplným alebo nesprávnym informáciám?

Ak sú odpovede na vyššie uvedené otázky 1. a) a/alebo aspoň jednu z otázok 2. a) až d) kladné:

3. O zániku práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES:

a) Podlieha právo na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES zániku?

Ak áno:

b) Ide v prípade zániku o časové ohraničenie práva na odstúpenie od zmluvy, ktoré musí byť upravené v parlamentnom zákone?

Ak nie:

c) Predpokladá zánik práva zo subjektívneho hľadiska, že spotrebiteľ vedel o existencii svojho práva na odstúpenie od zmluvy alebo je aspoň zodpovedný za to, že o ňom nevedel z dôvodu hrubej nedbanlivosti?

Ak nie:

d) Bráni možnosť veriteľa dodatočne poskytnúť informácie dlžníkovi podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48/ES a tým vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy uplatneniu právnej úpravy týkajúcej sa zániku práva na základe dobrej viery?

Ak nie:

e) Je to v súlade s pevne stanovenými zásadami medzinárodného práva, ktorými sú podľa Grundgesetz (základný zákon, ďalej len „GG“) viazané nemecké súdy?

Ak áno:

f) Ako má nemecký subjekt uplatňujúci právo vyriešiť konflikt medzi záväznými predpismi medzinárodného práva a požiadavkami Súdneho dvora Európskej únie?

4. O uznaní zneužívajúceho uplatnenia práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES:

a) Môže uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES predstavovať zneužitie práva?

Ak áno:

- b) Ide v prípade uznania zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy o obmedzenie práva na odstúpenie od zmluvy, ktoré musí byť upravené v parlamentnom zákone?

Ak nie:

- c) Predpokladá uznanie zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy zo subjektívneho hľadiska, že spotrebiteľ vedel o existencii svojho práva na odstúpenie od zmluvy alebo je aspoň zodpovedný za to, že o ňom nevedel z dôvodu hrubej nedbanlivosti?

Ak nie:

- d) Bráni možnosť veriteľa dodatočne poskytnúť informácie dlžníkovi podľa článku 14 ods. 1 druhej vety písm. b) smernice 2008/48/ES a tým vyvolať začatie plynutia lehoty na odstúpenie od zmluvy uznaniu zneužívajúceho uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy na základe dobrej viery?

Ak nie:

- e) Je to v súlade s pevne stanovenými zásadami medzinárodného práva, ktorými sú podľa základného zákona viazané nemecké súdy?

Ak áno:

- f) Ako má nemecký subjekt uplatňujúci právo vyriešiť konflikt medzi záväznými predpismi medzinárodného práva a požiadavkami Súdneho dvora Európskej únie?

5. Bez ohľadu na to, aká je odpoveď na vyššie uvedené otázky:

- a) Je v súlade s právom Únie, najmä s právom na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 prvej vety smernice 2008/48/ES, ak podľa vnútroštátneho práva v prípade zmluvy o úvere viazanej na kúpnu zmluvu po účinnom uplatnení práva na odstúpenie od zmluvy spotrebiteľa podľa článku 14 ods. 1 smernice 2008/48/ES

- aa) splatnosť nároku spotrebiteľa na vrátenie zaplatených splátok úveru voči veriteľovi nastane až vtedy, keď spotrebiteľ vydá veriteľovi kúpenú vec alebo preukáže, že túto vec odoslal veriteľovi?

- bb) žalobu spotrebiteľa o vrátenie splátok úveru, ktoré zaplatil spotrebiteľ, po vydaní predmetu kúpy treba zamietnuť ako v súčasnosti nedôvodnú, ak sa veriteľ neomeškal s prevzatím predmetu kúpy?

Ak nie:

- b) Vyplýva z práva Únie, že sa nemôžu uplatniť vnútroštátne predpisy opísané v písmene a) bode aa) a/alebo v písmene a) bode bb)?

Bez ohľadu na to, aká je odpoveď na vyššie uvedené otázky 1. až 5.:

6. Je § 348a ods. 2 bod 1 Zivilprozessordnung (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „ZPO“), pokiaľ sa toto ustanovenie vzťahuje aj na vydávanie uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 druhého odseku ZFEÚ, v rozpore s oprávnením vnútroštátnych súdov podať návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 druhého odseku ZFEÚ, a preto sa neuplatní na vydávanie uznesení o návrhu na začatie prejudiciálneho konania?

Uvádzané právne predpisy Únie

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „smernica 2008/48“), najmä článok 10 ods. 2 písm. l), p), r) a t), ako aj článok 14 ods. 1

Uvádzané vnútroštátne predpisy

Grundgesetz (základný zákon, ďalej len „GG“), najmä článok 25

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (zákon, ktorým sa zavádza Občiansky zákonník, ďalej len „EGBGB“), článok 247, § 3, 6, 7 a 12

Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“), najmä § 242, 247, 273, 274, 288, 295, 322, 355, 356b, 357, 357a, 358, 495 a 502

Zivilprozessordnung (Občiansky súdny poriadok, ďalej len „ZPO“), § 348a

Zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka dvoch rôznych prípadov.
- 2 V prvom prípade žalobca uzavrel 12. apríla 2017 so žalovanou zmluvu o úvere, ktorá slúžila na kúpu ojazdeného motorového vozidla od predajcu motorových vozidiel na súkromné účely. Pri príprave a uzavretí zmluvy o úvere vystupoval predávajúci ako sprostredkovateľ úveru v mene žalovanej a použil zmluvné formuláre poskytnuté žalovanou. Podľa zmluvy o úvere kúpna cena predstavovala 14 880 eur a po odpočítaní zálohy vo výške 2 000 eur bola zostávajúca kúpna cena vo výške 12 880 eur financovaná prostredníctvom úveru. Okrem úrokov vo výške 944,37 eura teda žalobca musel splatiť žalovanej 13 824,37 eura.

- 3 Žalobca bol v uzavretej zmluve informovaný o svojom práve na odstúpenie od zmluvy takto:

„Právo na odstúpenie od zmluvy

Dlžník môže do 14 dní odvolať svoje vyhlásenie smerujúce k uzavretiu zmluvy môže bez uvedenia dôvodov. Lehota začína plynúť po uzavretí zmluvy, ale až potom, čo dlžník dostal všetky povinné informácie podľa § 492 ods. 2 BGB (napríklad informácie o druhu úveru, informácie o istine, informácie o dobe platnosti zmluvy)...“

- 4 Okrem toho v časti nazvanej „Osobitosti v prípade ďalších zmlúv“ boli poskytnuté informácie o viazaných zmluvách, ktoré však pre žalobcu neboli relevantné, lebo neuzavrel také zmluvy.
- 5 Žalobca najprv pravidelne platil dohodnuté splátky, avšak e-mailom z 1. apríla 2020 odvolal svoje vyhlásenie smerujúce k uzavretiu zmluvy. Žalobca sa domnieva, že odstúpenie od zmluvy je účinné, keďže lehota na odstúpenie od zmluvy z dôvodu chybnej informácie o odstúpení od zmluvy a povinných informácií nezačala plynúť. Žalobca navrhuje, aby súd určil, že v dôsledku svojho vyhlásenia o odstúpení od zmluvy od okamihu, keď ho urobil, nie je povinný platiť splátky úrokov ani istiny na základe zmluvy o úvere. Pre prípad, že súd vyhovie tomuto určovaciemu návrhu, sa žalobca domáha vrátenia doteraz zaplatených splátok úveru a zálohy zaplatenej predávajúcemu, čo predstavuje celkovú sumu 10 110,11 eura, splatnú po odovzdaní kúpeného vozidla, a tiež navrhuje, aby súd určil, že žalovaná je v omeškaní s prevzatím vozidla.
- 6 Žalovaná navrhuje zamietnuť žalobu. Tvrdí, že žalobcovi riadne poskytla informáciu o odstúpení od zmluvy, ako aj všetky povinné informácie. Uvádza, že na poskytnutie informácie o odstúpení od zmluvy použila zákonný vzor, a preto sa môže odvolávať na článok 247 § 6 ods. 2 prvú a tretiu vetu EGBGB (takzvaná fikcia zákonnosti), takže odstúpenie od zmluvy je oneskorené.
- 7 Žalovaná subsidiárne v rámci vzájomnej žaloby navrhuje, aby súd uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť náhradu hodnoty vo výške 7 843 eur a určil, že žalobca je povinný zaplatiť náhradu hodnoty za stratu hodnoty vozidla, ktorá prevyšuje sumu 7 843, spôsobenej zaobchádzaním s vozidlom, ktoré nebolo nevyhnutné na overenie stavu, vlastností a prevádzkyschopnosti vozidla. Žalovaná odôvodňuje návrh na zaplatenie sumy 7 843 eur stratou hodnoty vo výške 7 843 eur, ku ktorej už došlo. Žalobca nesúhlasí so vzájomnou žalobou.
- 8 Druhý prípad sa v podstate zhoduje s prvým prípadom. Žalobca bol v druhom prípade informovaný o svojom práve na odstúpenie od zmluvy takto:

„Právo na odstúpenie od zmluvy

Vyhlásenie smerujúce k uzavretiu zmluvy môžete bez uvedenia dôvodov odvolať do 14 dní. Lehota začína plynúť po uzavretí zmluvy, ale až potom, čo dostanete

všetky povinné informácie podľa § 492 ods. 2 BGB (napríklad informácie o druhu úveru, informácie o istine, informácie o dobe platnosti zmluvy)...“

- 9 Okrem toho v časti nazvanej „Osobitosti v prípade ďalších zmlúv“ boli poskytnuté informácie o viazaných zmluvách, ktoré však pre žalobcu nie sú relevantné, lebo neuzavrel také zmluvy. Na rozdiel od prvého prípadu je však v tomto prípade v súvislosti s týmito informáciami uvedené obmedzenie „pokiaľ boli uzavreté“.
- 10 Aj v tomto prípade žalobca odvolal svoje vyhlásenie smerujúce k uzavretiu zmluvy o úvere.
- 11 Žalobca sa domnieva, že odstúpenie od zmluvy je účinné, keďže lehota na odstúpenie od zmluvy z dôvodu chybných informácií o odstúpení od zmluvy a povinných informácií nezačala plynúť. Žalobca preto žiada od žalovanej vrátenie doteraz zaplatených splátok úveru a zálohy zaplatenej predávajúcemu, ktoré sú splatné po odovzdaní kúpeného vozidla, a tiež navrhuje, aby súd určil, že žalovaná je v omeškaní s prevzatím vozidla a že žalovaná od doručenia vyhlásenia o odstúpení od zmluvy už nemá nárok na zmluvné splátky úrokov a istiny.
- 12 Žalovaná navrhuje zamietnuť žalobu. Tvrdí, že žalobcovi riadne poskytla informáciu o odstúpení od zmluvy, ako aj všetky povinné informácie. Uvádza, že na poskytnutie informácie o odstúpení od zmluvy použila zákonný vzor, a preto sa môže odvolávať na článok 247 § 6 ods. 2 prvú a tretiu vetu EGBGB, takže odstúpenie od zmluvy je oneskorené. Subsidiárne tvrdí, že správanie žalobcu predstavuje zneužitie práva, keďže žalobca na základe okolností, ktorú mohol ľahko zistiť (ktoré viazané zmluvy boli uzavreté a ktoré nie) napáda účinnosť informácie o odstúpení od zmluvy, hoci informácia o odstúpení od zmluvy pre neho nie je zavádzajúca, a žalobca navyše ďalej používa vozidlo, bez toho, aby ho v rámci svojej povinnosti poskytnúť plnenie vopred ponúkol žalovanej, spôsobom, ktorý zakladá omeškanie žalovanej s prevzatím. Okrem toho uvádza, že žalobca neprávom popiera nárok žalovanej na náhradu hodnoty v prípade vrátenia vzájomne poskytnutých plnení. Subsidiárne pre prípad, že žaloba bude dôvodná, žalovaná navrhuje, aby súd uložil žalobcovi povinnosť vydať kúpené vozidlo a určil, že žalobca je povinný zaplatiť náhradu hodnoty za stratu hodnoty vozidla spôsobenú zaobchádzaním s vozidlom, ktoré nebolo nevyhnutné na overenie stavu, vlastností a prevádzkyschopnosti vozidla. Žalobca navrhuje, aby súd určil, že nie je povinný zaplatiť náhradu hodnoty, ktorú žiada žalovaná.

Zhrnutie odôvodnenia návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 13 Úspešnosť žalôb závisí od toho, či odstúpenie od zmlúv o úvere bolo účinné a či žalované prípadne môžu vzniesť námietku založenú na zániku práva alebo námietku založenú na zneužívanícom uplatnení práva na odstúpenie od zmluvy.
- 14 Vnútroštátny súd v súvislosti s prejudiciálnymi otázkami konkrétne uvádza:

- 15 O otázkach 1 a) a 1 b): Podmienkou účinnosti vyhlásenia žalobcu o odstúpení od zmluvy je, že lehota na odstúpenie od zmluvy v trvaní dvoch týždňov stanovená v § 355 ods. 2 prvej vety BGB v okamihu oznámenia odstúpenia od zmluvy ešte neuplynula. Podľa § 356b ods. 2 prvej vety BGB lehota na odstúpenie od zmluvy nezačne plynúť, ak povinné informácie podľa § 492 ods. 2 BGB a článku 247 § 6 až § 13 EGBGB nie sú úplne obsiahnuté v zmluve o úvere. Podľa § 356b ods. 2 druhej vety BGB začne v takom prípade lehota plynúť až po doplnení povinných informácií. V predmetnom prípade by sa malo vychádzať z neúplných povinných informácií najmä vtedy, ak informácia o odstúpení od zmluvy nebola riadne poskytnutá alebo aspoň jedna zo zákonom predpísaných informácií bola uvedená v zmluve o úvere neúplne alebo nesprávne.
- 16 V prípade neúplných povinných informácií by odstúpenie od zmluvy v zásade bolo prípustné, keďže nemecké právo nestanovuje, že v prípade zmlúv o spotrebiteľskom úvere právo na odstúpenie od zmluvy zaniká. Vnútroštátny zákonodarca sa vedome rozhodol pre časovo neohraničené právo na odstúpenie od zmluvy.
- 17 V predmetnom prípade by sa preto malo vychádzať z neúplných povinných informácií najmä vtedy, ak nebola riadne poskytnutá informácia o odstúpení od zmluvy podľa článku 247 § 6 ods. 2 a článku 247 § 12 ods. 1 EGBGB.
- 18 Článok 247 § 6 ods. 2 tretia veta a článok 247 § 12 ods. 1 tretia veta EGBGB však určujú, že zmluvná podmienka, ktorá v zdôraznenej a jasne usporiadanej forme zodpovedá vzoru podľa prílohy 7 k článku 247 § 6 ods. 2 a § 12 ods. 1 EGBGB, spĺňa požiadavky článku 247 § 6 ods. 2 prvej a druhej vety, ako aj článku 247 § 12 ods. 1 druhej vety bodu 2 písm. b) EGBGB (takzvaná fikcia zákonnosti).
- 19 Vnútroštátny súd sa však domnieva, že táto fikcia zákonnosti nie je v súlade s rozsudkom z 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242). Teraz nasledujú úvahy, ktoré v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázok 1 a) a 1 b), ktoré sa nachádzajú v bodoch 10 až 15 zhrnutia návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-336/20, na ktoré vnútroštátny súd týmto odkazuje.
- 20 Okrem toho sa vnútroštátny súd zaoberá nedávnym rozhodnutím Bundgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko; ďalej len „BGH“) z 27. októbra 2020, v ktorom BGH podstatne rozšíril takzvanú fikciu zákonnosti. V tomto rozhodnutí sa síce BGH odklonil od svojej doterajšej judikatúry, podľa ktorej demonštratívny výpočet povinných informácií s odkazom na § 492 ods. 2 BGB vo vzorovej informácii o odstúpení od zmluvy predstavuje jasnú a zrozumiteľnú informáciu. BGH však zdôrazňuje, že ak sa spotrebiteľ odvoláva na neexistenciu fikcie zákonnosti, hoci v konkrétnom prípade mohol ľahko zistiť odchýlku od vzoru, a preto táto odchýlka nebola relevantná, môže ísť o zneužitie práva.
- 21 Z názoru BGH, že už možnosť zistiť, že informácia o odstúpení od zmluvy je nesprávna, spôsobuje, že odvolanie sa na neexistenciu fikcie zákonnosti sa javí

ako zneužitie práva, spôsobuje, že ochrana založená na vzore v prípade odstúpenia od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ku ktorému došlo neskôr než 14 dní po uzavretí zmluvy, je pravidlom. Často sa stáva, že spotrebiteľ môže ľahko zistiť odchýlku od vzorovej informácie o odstúpení od zmluvy. Účinné uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy by podľa vyššie uvedeného prichádzalo do úvahy už len výnimočne.

- 22 Tento výklad zákona v spojení s rozšírením výnimky, ktorá je upravená vo vnútroštátnom práve, prostredníctvom judikatúry teda spôsobuje, že právo spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy, ktoré poskytuje právo Únie, je v konečnom dôsledku takmer úplne neúčinné, a preto je tak ako v prípade porušenia všeobecných zásad práva Únie podľa názoru vnútroštátneho súdu namieste priznať smernici priamy účinok.
- 23 Keďže v prvom prípade žalobca mohol zistiť, že nebola uzavretá nijaká viazaná zmluva, žalobca by sa podľa vnútroštátnej judikatúry nemohol odvolávať na neexistenciu fikcie zákonnosti a jeho odstúpenie od zmluvy by bolo oneskorené, a teda neúčinné. V druhom prípade by sa fikcia zákonnosti podľa vnútroštátnej judikatúry priamo uplatnila a odstúpenie od zmluvy by bolo tiež oneskorené, a teda neúčinné, keďže v súvislosti s informáciami o práve na odstúpenie od zmluvy v zmluve o úvere je uvedené obmedzenie „pokiaľ boli uzavreté“.
- 24 S cieľom objasniť, či takzvaná fikcia zákonnosti odporuje smernici 2008/48 a okrem toho či fikciu zákonnosti nemožno uplatniť, sa Súdnemu dvoru predkladajú otázky 1 a) a 1 b).
- 25 O otázke 2 a) (informácie o úrokovej sadzbe úveru): Úvahy týkajúce sa tejto otázky v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázky 2 a) položenej v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-38/21. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 14 až 16 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 26 O otázke 2 b) (kompenzácia za predčasné splatenie): Úvahy týkajúce sa tejto otázky v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázok 4 a) a 4 b) položených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-187/20. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 31 až 33 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 27 O otázke 2 c) (informácie o úrokovej sadzbe pre prípad oneskorených platieb): Je otázne, ako sa má chápať článok 10 ods. 2 písm. 1) smernice 2008/48, podľa ktorého sa má v zmluve o úvere zrozumiteľne a stručne uviesť úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb platná v čase uzavretia zmluvy o úvere a spôsob jej úpravy.
- 28 Mohlo by stačiť, aby sa v zmluve uviedol obsah zákonnej úpravy úrokov z omeškania vo vnútroštátnom práve (v tomto prípade § 288 ods. 1 druhá veta BGB). Vnútroštátny súd poukazuje na to, že Bundesgerichtshof (Spolkový súdny

dvor) v rozhodnutí z februára 2020 považoval tento výklad smernice 2008/48 za správny, pričom sa domnieval, že nezostáva priestor pre rozumné pochybnosti.

- 29 Také chápanie článku 10 ods. 2 písm. 1) smernice 2008/48 však podľa názoru vnútroštátneho súdu nie je záväzná. Dodatok „platná v čase uzavretia zmluvy o úvere“ obsiahnutý v smernici a požiadavka zrozumiteľnosti a stručnosti by mohli nasvedčovať tomu, že aktuálne platná úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb musí byť uvedená čo najpresnejšie, čiže ako absolútna hodnota, alebo že sa prinajmenšom ako absolútna hodnota musí uviesť aktuálna výška platnej základnej úrokovej sadzby podľa § 247 BGB, keďže aktuálnu úrokovú sadzbu pre prípad oneskorených platieb by potom spotrebiteľ mohol zistiť jednoduchým sčítaním (+ 5 percentuálnych bodov). Formulácia uvedená v bode 3 prílohy II smernice 2008/48 (Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere) tiež svedčí o tom, že sa má uviesť úroková sadzba, ktorá konkrétne platí, ako číslo.
- 30 Tiež by nemuselo byť dostatočne zrozumiteľné a stručné, ak sa v súvislosti s úpravou úrokovej sadzby pre prípad oneskorených platieb odkáže na to, že zákonná úroková sadzba pre prípad oneskorených platieb je o päť percentuálnych bodov vyššia než základná úroková sadzba. Podľa judikatúry Súdneho dvora sú totiž vedomosť spotrebiteľa o informáciách, ktoré musí povinne obsahovať zmluva o úvere v súlade s článkom 10 ods. 2 smernice 2008/48, a ich správne pochopenie týmto spotrebiteľom nevyhnutné na uplatnenie práv spotrebiteľa. Na tento účel nestačí odkaz na právny predpis (rozsudok z 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, body 45 až 47). Na to, aby spotrebiteľ mohol odhadnúť výšku úrokovej sadzby pre prípad oneskorených platieb, by preto mohlo byť potrebné, aby v zmluve o úvere bol informovaný aspoň o referenčnej úrokovej sadzbe (základnej úrokovej sadzbe) a jej premenlivosti.
- 31 O otázke 2 d) (prístup k mimosúdnejmu mechanizmu vybavovania sťažností a zaistenia nápravy): Úvahy vnútroštátneho súdu v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázky 6 položenej v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-187/20. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 36 až 38 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Vnútroštátny súd navyše aj v tejto súvislosti s odkazom na rozsudok z 26. marca 2020, Kreissparkasse Saarlouis (C-66/19, EU:C:2020:242), poznamenáva, že jednoduchý odkaz na inak zistiteľný právny predpis, ktorý upravuje práva a povinnosti zmluvných strán, nepovažuje za postačujúci, a preto podľa jeho názoru všetky formálne náležitosti týkajúce sa prípustnosti sťažnosti musia byť uvedené v samotnej zmluve o úvere.
- 32 O otázkach 2 e) a 2 f) (otázka, či každá povinná informácia, ktorá nie je uvedená riadne, spôsobuje, že lehota na odstúpenie od zmluvy nezačne plynúť): Úvahy vnútroštátneho súdu v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázky 2 d) položenej v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-336/20. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 17 až 19 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

- 33 O otázkach 3 a) až 3 f) (zánik práva) a 4 a) až 4 f) (zneužitie práva): Úvahy vnútroštátneho súdu zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázok 3 a) až 3 f) a otázok 4 a) až 4 f) položených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-38/21. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 18 až 39 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 34 O otázke 5 (povinnosť spotrebiteľa poskytnúť plnenie vopred v prípade vrátenia veci po odstúpení od zmluvy): Podľa vnútroštátnej právnej úpravy obsiahnutej v § 357 ods. 4 prvej vety BGB môže podnikateľ v prípade odstúpenia od kúpnej zmluvy týkajúcej sa spotrebného tovaru (a v prípade kúpnej zmluvy viazanej na zmluvu o úvere veriteľ, ktorý podľa § 358 ods. 4 piatej vety BGB vystupuje v postavení podnikateľa) odoprieť vrátenie prijatých plnení (splátok úveru a prípadne zálohy), kým mu tovar nebude vrátený alebo kým spotrebiteľ nepreukáže, že tovar odoslal.
- 35 Podľa názoru BGH z § 358 ods. 4 prvej vety v spojení s § 357 ods. 4 prvou vetou BGB vyplýva, že spotrebiteľ po odstúpení od zmluvy o úvere viazanej na kúpnu zmluvu musí v rámci svojej povinnosti poskytnúť plnenie vopred vydať vozidlo veriteľovi. Uznanie povinnosti poskytnúť plnenie vopred spôsobuje, že splatnosť vlastného nároku spotrebiteľa na vrátenie plnení, ktoré poskytol, voči veriteľovi nastáva až vtedy, keď spotrebiteľ vráti vozidlo alebo preukáže odoslanie vozidla. Na základe existencie povinnosti poskytnúť plnenie vopred sa BGH domnieva, že žaloba spotrebiteľa o poskytnutie peňažného plnenia proti veriteľovi po vydaní vopred poskytnutého plnenia môže byť dôvodná len v prípade, ak spotrebiteľ spôsobil, že veriteľ sa omeškal s prevzatím. K omeškaniu s prevzatím pritom môže dôjsť len na základe skutočnej ponuky podľa § 294 BGB, teda na základe ponuky v sídle žalovanej alebo preukázateľného odoslania vozidla. V prípade, ak existuje povinnosť poskytnúť plnenie vopred, slovná ponuka podľa § 295 BGB nestačí ani vtedy, keď veriteľ odmietol prevziať predmet kúpy.
- 36 V oboch prejednávaných prípadoch to znamená, že obe žaloby by sa museli bez ohľadu na otázku, či bolo odstúpenie od zmluvy uplatnené účinne, zamietnuť ako teraz nedôvodné, ak by sa malo predpokladať, že žalobca má podľa vnútroštátneho práva povinnosť poskytnúť plnenie vopred, a uloženie povinnosti poskytnúť peňažné plnenie po vydaní vozidla by bolo dôvodné až po tom, čo by došlo k omeškaniu s prevzatím. Nebolo totiž uvedené tvrdenie, že žalobcovia vydali vozidlá alebo preukázali odoslanie, ani tvrdenie, že žalované sú na základe skutočnej ponuky podľa § 294 BGB s prevzatím v omeškani.
- 37 BGH len nedávno potvrdil túto povinnosť spotrebiteľa poskytnúť plnenie vopred v rozhodnutí z 10. novembra 2020. Vnútroštátny súd si však kladie otázku, či tento výklad vnútroštátneho práva – v rozsahu, v akom podľa judikatúry najvyššieho súdu stanovuje povinnosť poskytnúť plnenie vopred – odporuje článku 14 ods. 1 prvej vete smernice 2008/48/ES alebo inému právnomu predpisu Únie.

- 38 Uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy spotrebiteľa je v praxi totiž podstatne obmedzené, ak spotrebiteľ musí vrátiť kúpenú vec pred tým, ako môže na súde uplatniť svoj nárok na vrátenie splátok úveru. Ak spotrebiteľ musí vrátiť vozidlo bez toho, aby vedel, či je odstúpenie od zmluvy vôbec účinné a ako rýchlo prípadne dostane plnenie, ktoré mu musí poskytnúť veriteľ, často ho to odradí od odstúpenia od zmluvy, aj keď by uplatnenie odstúpenia od zmluvy samo osebe mohlo byť oprávnené.
- 39 Uznanie povinnosti spotrebiteľa poskytnúť plnenie vopred nie je nevyhnutné ani na ochranu oprávnených záujmov veriteľa. Požiadavka poskytnúť veriteľovi zábezpeku je splnená aj v prípade, ak je povinný vrátiť platby, ktoré uskutočnil spotrebiteľ, súbežne s vydaním vozidla. Uznanie zádržného práva podľa § 273 BGB chráni podnikateľa v dostatočnej miere, lebo nemusí poskytnúť plnenie pred tým, ako mu vozidlo bude skutočne ponúknuté.
- 40 Okrem toho tento výklad § 357 ods. 4 BGB, ktorý podal najvyšší súd, zbavuje právo na odstúpenie od zmluvy, ktoré poskytuje smernica podľa článku 14 ods. 1 smernice 2008/48 v prípade zmlúv o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú viazané na kúpne zmluvy, potrebného účinku, takže dosiahnutie kľúčových cieľov, ktoré sleduje smernica, je podstatne sťažené.
- 41 Článok 14 ods. 1 smernice 2008/48 by preto mohol mať podľa názoru vnútroštátneho súdu priamy účinok v tom zmysle, že sa nemôže uplatniť vnútroštátny právny predpis, podľa ktorého v prípade zmluvy o úvere viazanej na kúpnu zmluvu splatnosť nároku spotrebiteľa na vrátenie zaplatených splátok úveru voči veriteľovi po účinnom uplatnení jeho práva na odstúpenie od zmluvy podľa článku 14 ods. 1 tejto smernice nastáva až vtedy, keď spotrebiteľ vydá veriteľovi kúpenú vec alebo preukáže, že túto vec odoslal veriteľovi. Tiež je možné, že sa nemôže uplatniť právny predpis, podľa ktorého žalobu o vrátenie splátok úveru, ktoré zaplatil spotrebiteľ, po vydaní predmetu kúpy treba zamietnuť ako v súčasnosti nedôvodnú, ak sa veriteľ neomeškal s prevzatím predmetu kúpy.
- 42 O otázke 6 (oprávnenie samosudcu podať návrh na začatie prejudiciálneho konania): Úvahy vnútroštátneho súdu v podstate zodpovedajú úvahám týkajúcim sa otázky 4 položenej v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-336/20. V tejto súvislosti vnútroštátny súd odkazuje na body 30 až 33 zhrnutia tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania.
- 43 Vnútroštátny súd nakoniec poukazuje na to, že prejudiciálne otázky položené v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa čiastočne prekrývajú s otázkami položenými vo veciach C-33/20, C-155/20, C-187/20, C-336/20 a C-38/21, ktoré sa už prejednávajú, a preto navrhuje spojiť tieto veci.